

Gedragcode Physician Assistant

De **Gedragcode Physician Assistant (PA)** weerspiegelt de gemeenschappelijke normen, waarden en gedragsregels die als leidraad gelden voor de physician assistant bij de uitoefening van het beroep.

Inleiding

De Gedragscode Physician Assistant weerspiegelt de gemeenschappelijke normen, waarden en gedragsregels die als leidraad gelden voor de physician assistant (PA) bij de uitoefening van het beroep. Deze versie vervangt de gedragscode uit 2012.

In deze gedragscode staan 16 gedragsregels beschreven die gebaseerd zijn op onderstaande vijf uitgangspunten.

De 5 uitgangspunten

1. De PA zet zich in om zorg van een kwalitatief hoog niveau te bieden.
2. De PA (h)erkent de eigen grenzen en handelt daarbinnen.
3. De PA is een goede samenwerkingspartner.
4. De PA is integer en transparant en neemt verantwoordelijkheid voor het eigen handelen.
5. De PA zet zich in voor het verbeteren van de volksgezondheid in Nederland.

De gedragscode in relatie tot wet- en regelgeving

De gedragscode is mede gebaseerd op Nederlandse wet- en regelgeving. Wet- en regelgeving staat juridisch gezien boven de gedragscode physician assistant. In de (tucht)rechtspraak kan het handelen van de PA getoetst worden aan de gedragscode als onderdeel van de professionele standaard.

De PA zet zich in om medische zorg van een kwalitatief hoog niveau te bieden

‘We streven voortdurend naar het verbeteren van onze kennis en vaardigheden en we passen evidence-based practice toe om de best mogelijke medische zorg te leveren aan onze patiënten.’

Als PA verleen je zorg in overeenstemming met de professionele standaard.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- kennis hebt van de voor jouw deskundigheidsgebied relevante wet- en regelgeving, richtlijnen, protocollen en kwaliteitsstandaarden, samenwerkingsafspraken en van het algemene beroepsprofiel PA – en hiernaar handelt;
- op basis van je professionele oordeelsvermogen kunt bepalen of je in het kader van ‘goede zorg’ de richtlijn/het protocol volgt of hier gemotiveerd en gedocumenteerd van afwijkt.

Als PA houd je je kennis en vaardigheden op peil om op verantwoorde en adequate wijze het beroep uit te oefenen.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- vakliteratuur bijhoudt;
- deelneemt aan deskundigheidsbevorderende activiteiten, in lijn met de herregistratienormen van het NAPA-kwaliteitsregister. Door je te (her)registreren in het NAPA-kwaliteitsregister laat je zien dat je aan de minimale beroepsnormen voldoet;
- je met andere zorgprofessionals reflecteert op het eigen handelen en professionele houding.

De PA (h)erkent de eigen grenzen en handelt daarbinnen

'We zijn ons bewust van de omvang van onze competenties en expertise en we voeren geen taken uit waarvoor we niet voldoende bekwaam zijn. We werken samen met andere zorgverleners en raadplegen andere collega's wanneer dat nodig is om de beste zorg te waarborgen.'

Als PA ken je je eigen grenzen van deskundigheid en handel je ernaar.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- geen handelingen verricht, uitingen doet en/of advies geeft buiten je eigen deskundigheidsgebied. In noodsituaties word je geacht voor zover mogelijk medische zorg te verlenen;
- een terzake deskundige collega om hulp vraagt, consulteert en/of de patiënt doorverwijst, wanneer je constateert dat je niet over de juiste deskundigheid beschikt;
- geen opdrachten accepteert en/of uitvoert die buiten de grenzen van je deskundigheid en bekwaamheid vallen.

Als PA heb je het recht om op grond van gewetensbezwaren de uitvoering van de behandeling te weigeren.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- een behandeling op grond van 'gewetensbezwaren' niet hoeft uit te voeren, wanneer deze je in ernstig conflict brengt met je innerlijke overtuiging (bijvoorbeeld levensovertuiging of persoonlijke normen en waarden);
- een gewetensbezwaar tijdig en gemotiveerd laat weten aan de patiënt en je de patiënt in contact brengt met een collega die geen gewetensbezwaren heeft tegen deze (be)handeling;
- wel de zorg verleent die niet direct in relatie staat tot de (be)handeling waar tegen je een gewetensbezwaar hebt, tenzij deze ook door een collega wordt overgenomen.

Als PA bewaak je je eigen gezondheid, veiligheid, en algemeen welbevinden om zo goed voor jezelf en voor anderen te kunnen zorgen.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- tijdig hulp zoekt en/of advies vraagt op het moment dat zich situaties voordoen in bijvoorbeeld privé- en/of werksfeer (bijv. werkdruk, pestgedrag, life-events, conflict) die nadelig invloed kunnen hebben op je professionele functioneren;
- niet onder invloed van middelen (o.a. alcohol en drugs/opiaten) werkt, die je handelen nadelig beïnvloeden;
- (juridisch) advies inwint op het moment dat je problemen ervaart op het gebied van goede arbeidsvoorwaarden (bijv. scholingsbudget, functieomschrijving) en goed werkgeverschap.

De PA is een goede samen- werkingspartner

‘We gaan respectvol om met patiënten, hun families en andere zorgverleners. We houden vertrouwelijkheid in acht. We luisteren actief naar anderen, begrijpen de behoeften en zorgen ervoor dat onze communicatie helder, open en afgestemd is. We werken samen om optimale zorgresultaten te bereiken.’

Patiënt

Als PA informeer je de patiënt zo volledig en duidelijk mogelijk over de behandelopties, om te komen tot gezamenlijke besluitvorming over de behandeling.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- de patiënt op een begrijpelijke en zo volledig mogelijke wijze informeert (conform het gestelde in de WGBO) over de voorgestelde behandeling. Hierbij verstrek je minimaal informatie over de aard, het doel, de eventuele risico's en alternatieven van de behandeling. Hierbij houd je rekening met eventuele taalbarrières en kennisniveau van de patiënt;
- je op de hoogte stelt van persoonlijke behoeften, waarden en normen en culturele en levensbeschouwelijke opvattingen van de patiënt. Je houdt hier – binnen je professionele mogelijkheden van zorgverlening – rekening mee, zolang het de zorgverlening niet schaadt;
- de patiënt de gelegenheid geeft vragen te stellen over de voorgestelde behandeling en je checkt of de patiënt de gegeven informatie begrepen heeft;
- slechts tot handelen overgaat, wanneer de patiënt of diens vertegenwoordiger, na voldoende te zijn geïnformeerd, gerichte toestemming heeft verleend voor de voorgestelde handeling.

Als PA houd je je aan het beroepsgeheim en respecteer en bescherm je de privacy van de patiënt.

Dat houdt o.a. in dat je als PA:

- je inzet om de inbreuk op de privacy van de patiënt tot een minimum te beperken. Je voert bijvoorbeeld gesprekken en onderzoek met de patiënt zo veel mogelijk buiten het gehoor en zicht van derden;
- geheimhoudt wat je tijdens je beroepsuitoefening te weten komt over de patiënt en de informatie over de patiënt niet deelt met anderen (naasten, hulpverleners etc.), tenzij de patiënt daar toestemming voor geeft;
- alleen in bijzondere situaties je zwijgplicht mag doorbreken. De belangrijkste gronden voor doorbreking van het beroepsgeheim zijn bijvoorbeeld bij (veronderstelde) toestemming van de patiënt, meldrecht op grond van de wet, conflict van plichten, zwaarwegend belang.

Als PA neem je in relatie tot de patiënt je professionele grenzen in acht.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- de persoonlijke levenssfeer van de patiënt respecteert en je daar niet verder in doordringt dan strikt noodzakelijk is voor hulpverlening;
- onthoudt van intimidatie, verbaal en/of fysiek geweld;
- geen intieme en/of seksuele relatie aangaat met de patiënt. Mocht dit toch gebeuren, neem dan een afkoelingsperiode van redelijke termijn in acht, beëindig de behandelrelatie en draag de patient over aan een collega;
- geen nalatenschap, gift in natura of geld van de patiënt of diens netwerk accepteert, dat meer is dan een symbolisch gebaar van dank;
- geen financiële banden aangaat van welke aard dan ook met de patiënt;
- collega's of leidinggevende om hulp vraagt, wanneer je merkt dat je professionele grenzen dreigen te vervagen of overschreden dreigen te worden.

Collega's

Als PA ga je respectvol om met je collega's en collega's in opleiding.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- je collega's adviseert, begeleidt en ondersteunt bij de uitvoering van hun beroep en daarbij rekening houdt met diens grenzen;
- geen misbruik maakt van een eventuele afhankelijke positie van een collega (in opleiding);
- je richting collega's onthoudt van (seksuele) intimidatie, grensoverschrijdend gedrag, pesten, verbaal en/of fysiek geweld;
- bijdraagt aan een veilige leeromgeving. Je bewaakt dat het vragen, geven en ontvangen van feedback op het handelen van collega's open en veilig kan gebeuren;
- een collega aanspreekt wanneer hun handelen, bejegening of gedrag, schade of risico voor de patiënt en/of collega veroorzaakt. Je onderneemt verdere actie richting bijvoorbeeld leidinggevende, klachtencommissie, inspectie etc. indien nodig.

De PA is integer en transparant en neemt verant- woordelijkheid voor het eigen handelen

‘We handelen volgens de hoogste ethische normen en zijn eerlijk, integer en betrouwbaar in al onze interacties. We nemen verantwoordelijkheid voor onze beslissingen en acties en we zijn bereid verantwoording af te leggen voor ons professionele gedrag.’

Als PA houd je je aan het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- in gelijke gevallen iedereen gelijk behandelt en je niet discrimineert op basis van kenmerken zoals godsdienst, levensovertuiging, sociaal economische status, etniciteit, sekse of gender.

Als PA neem je behandelbeslissingen op grond van medisch-professionele standaarden. Je laat je daarbij niet beïnvloeden door andere oneigenlijke belangen bijvoorbeeld van financiële of persoonlijke aard.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- transparant bent als je samenwerkt met externe partijen of nevenwerkzaamheden doet en je belangenverstrengeling voorkomt die de patiënt of het vertrouwen in de gezondheidszorg kan schaden;
- bij samenwerking met farmaceutische en/of medische hulpmiddelen bedrijven houdt aan de geldende gedragscodes zoals de CGR en GMH en je meewerkt aan openbaarmaking van de samenwerking in het transparantieregister.

Als PA houd je van je patiënten een medisch dossier bij en informeer je de patiënt over o.a. de inzage mogelijkheid.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- een medisch dossier van je patiënten bijhoudt zodat een goede indruk kan worden verkregen van o.a. de ziektegeschiedenis, de diagnose(n), het behandelplan, akkoord van de patiënt, toegepast beleid en actuele stand van zaken;
- slechts informatie vastlegt die relevant is voor de behandeling;
- de patiënt informeert over zijn/haar recht om het medisch dossier in te zien en/of om correctie, aanvulling, of vernietiging van het dossier te vragen. Bij een dergelijk verzoek, geef je als PA hier medewerking aan.

Als PA ben je verantwoordelijk voor en aanspreekbaar op je eigen handelen, bejegening en gedrag.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- je open, leerbaar en toetsbaar opstelt en bereid bent de eigen handelwijze te verantwoorden aan patiënt of derden;
- je de patiënt – op diens verzoek – wijst op de mogelijkheden voor het indienen van een klacht;
- de gebruikelijke stappen onderneemt binnen je instelling, wanneer je de patiënt schade hebt berokkend.

De PA zet zich in voor het verbeteren van de volksgezondheid in Nederland

‘We erkennen de bredere impact van onze beroepsgroep en streven naar maatschappelijke betrokkenheid. We werken mee aan initiatieven die gericht zijn op het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van de maatschappij.’

Als PA erken, signaleer en adresseer je maatschappelijke factoren die een negatieve invloed hebben op gezondheid en welzijn.

Dit houdt in dat je als PA:

- de invloed van maatschappelijke factoren op gezondheid en welzijn (bijvoorbeeld sociale en omgevingsfactoren, leefstijl en werkomstandigheden) kunt signaleren en kunt adresseren bij de juiste persoon of instantie om een bijdrage te leveren aan positieve verandering van de gezondheid van groepen patiënten en de samenleving als geheel.

Als PA zet je jouw kennis in voor het collectief, door bijvoorbeeld mee te werken aan richtlijnontwikkeling, wetenschappelijk onderzoek en verbetering van (landelijk) beleid.

Dit houdt in dat je als PA:

- vanuit je professionele deskundigheid een bijdrage levert aan ontwikkeling van een richtlijn/ beleid en het doen van een onderzoek en/of dat je dit zelf initieert op het moment dat je daar aanleiding toe ziet;
- je bij deelname het belang van de patiënt voorop stelt en je je houdt aan de vigerende wettelijke regelgeving en ervan vergewist dat aan alle relevante voorwaarden (bijvoorbeeld in geval van medisch experiment de vereiste van goedkeuring door medisch ethische toetsingscommissie) wordt voldaan.

Als PA zet je je nu en in de toekomst in voor een duurzame zorgsector en gezonde leefwereld.

Dit houdt o.a. in dat je als PA:

- de link tussen gezondheid en klimaat en milieu weet te signaleren en daar passend op acteert door bijvoorbeeld bewust geneesmiddelen voor te schrijven, afval duurzaam scheidt en verantwoord omgaat met schaarse hulpbronnen, zoals energie en water;
- je open opstelt voor veranderingen die in dit kader worden geïnitieerd en gevolgen hebben voor je dagelijkse praktijk.

Colofon

Vastgesteld door NAPA-bestuur en -ledenraad december 2023

Voor meer informatie over het beroep zie: www.napa.nl⁷